

Wiesław BLASCHKE

Zakład Ekonomiki i Badań Rynku Paliwowo-Energetycznego, Instytut GSMiE – PAN Kraków,
tel.: (012) 632-27-48; 632-33-00

Zygmunt BORKOWSKI

Zespół Monitoringu i Integracji Europejskiej, Biuro Reformy Górnictwa, PARG WK SA Katowice,
tel.: (032) 255-28-07, 757-21-90)

Pomoc państwa dla przemysłu węglowego w Unii Europejskiej po wygaśnięciu Traktatu Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali

Słowa kluczowe

węgiel kamienny – pomoc państwa – regulacje UE

Streszczenie

Traktat powołujący Europejską Wspólnotę Węgla i Stali wygasł 23 lipca 2002 roku. Do czasu wygaśnięcia Traktatu obowiązywały Decyzje Komisji ustanawiające przepisy Wspólnoty dotyczące pomocy rządowej dla przemysłu węglowego. Począwszy od 24 lipca 2002 roku pomoc państwa dla przemysłu węglowego opiera się o przepisy Rozporządzenia Rady nr 1407/2002 roku oraz o Decyzję Komisji nr 2002/87/KE z 17 października 2002 roku. W niniejszym artykule omówiono główne zasady udzielania pomocy jednostkom produkcyjnym przemysłu węglowego w krajach Unii Europejskiej.

1. Wprowadzenie

Unia Europejska, w zakresie podaży energii pierwotnej, jest w znacznym stopniu uzależniona od państw trzecich. Komisja, uwzględniając konieczność poprawy bezpieczeństwa podaży energetycznej w ramach krajów UE uznała, że po wygaśnięciu Decyzji 3632/93 nadal niezbędne jest tworzenie przez kraje członkowskie własnej bazy źródeł energii pierwotnej. Oznacza to promowanie w państwach Wspólnoty własnych źródeł energetycznych podkreślając, że chodzi głównie o źródła odnawialne oraz węgiel [Dok. IP/01/1080. 25.07.2001; Proposal for a Council Regulation of State aid to the coal industry. COM (2001) 423 Final. 25.07.2001].

Wiceprezes Komisji odpowiedzialnej za energię i transport w UE Pani Layola de Palacio stwierdza [Dok. IP/01/1080. 25.07.2001] jednoznacznie „*zasadniczą rzeczą jest utrzymanie minimalnego poziomu produkcji energii pierwotnej w Europie w nadchodzących latach celem ochrony przed niepewnościami zbyt dużej zależności od świata zewnętrznego w zakresie podaży energii. (.....). Wspólnota Europejska nie może utracić swojego know-how oraz umiejętności a węgiel musi pozostać potencjalnie dostępnym źródłem energii w celu zagwarantowania większej niezależności od dostaw zewnętrznych*”.

Unia Europejska opracowała [Dok. COM (94) 659 Final. 11.01.1995; Dok. COM (2000) 769 Final. 29.11.2000] tzw. Zieloną Księgę „Ku Europejskiej Strategii Bezpieczeństwa Podaży Energetycznej” zwracając uwagę na konieczność podjęcia środków umożliwiających zagwarantowanie dostępu do zasobów węgla kamiennego, a przez to potencjalną dostępność do węgla Wspólnoty. Prawdopodobnie pod wpływem wydarzeń z 11 września Parlament Europejski przyjął (16.10.2001) Rezolucję „*uznającą wagę węgla jako rodzimego źródła energii*”. Stwierdził jednocześnie, że „*należy zapewnić warunki dla pomocy finansowej do produkcji węgla*” zwracając także uwagę na „*potrzebę większej efektywności w tym sektorze i redukcję dotacji*”.

Komisja Wspólnot Europejskich już w roku 1965, a następnie w latach 1970, 1976, 1986, 1993 [Protocol on energy issues of 24.04.1964. Official Journal No 69. 1964; Decision No 3/65/ECSC. Official Journal No 31, 25.02.1965; Decision No 3/71/ECSC. Official Journal L 3.5.01.1971; Decision No 528/76/ECSC. Official Journal L 63, 11.03.1976; Decision No 2064/86/ECSC. Official Journal L 177, 1.07.1986; Decision No 3632/93/ECSC. Official Journal L 329, 30.12.1993] ustanawiała prawa dostosowujące pomoc państwową dla przemysłu węglowego do celów Traktatu Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali. Mimo tego większość produkcji węgla we Wspólnocie pozostała niekonkurencyjna wobec importu. Wydano ogromne kwoty na przeprowadzenie restrukturyzacji, modernizacji i racjonalizacji sektora węglowego. Pomimo znacznego wzrostu wydajności, dużego spadku zatrudnienia a także działań minimalizujących szkody społeczne i regionalne Komisja uznała za konieczne wprowadzenie Rozporządzenia Rady dotyczącej pomocy państwa dla przemysłu węglowego. Rozporządzenie zostało przyjęte przez Komisję Europejską 23 lipca 2002 roku [Council Regulation (EC) No 1407/2002 of 23 July 2002 on State aid to the coal industry. Official Journal L 205. 2.08.2002]. Obowiązuje ono od 24 lipca 2002 roku z tym, że do końca roku 2002 stosowane będą przejściowo zasady Decyzji 3632/93/EWWiS. Rozporządzenie to „*obowiązywać będzie w całości i będzie miało bezpośrednie zastosowanie we wszystkich krajach członkowskich*”. Ważność Rozporządzenia obowiązuje do 31 grudnia 2010 roku.

W niniejszym artykule przedstawiono niektóre problemy wynikające z Rozporządzenia Rady Unii Europejskiej.

2. Uzasadnienie Komisji (UE) wprowadzenia Rozporządzenia

Rozporządzenie Rady uzasadnia konieczność jego wprowadzenia w preambule tego dokumentu. Zwrócono uwagę na przyczyny konieczności podjęcia tej decyzji; poniżej wymieniono niektóre z nich:

- wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego UE, które podkreśla zasada ogólnej ostrożności, uzasadnia utrzymanie produkcji węgla wspomaganej dzięki pomocy państwa,
- istnieje potrzeba kontynuowania procesu restrukturyzacji przemysłu węglowego przy założeniu, że w przyszłości znaczna część produkcji węgla we Wspólnocie pozostanie nadal niekonkurencyjna w stosunku do węgla z importu,
- produkcja węgla dotowanego musi być ograniczona do tego co jest rzeczywiście konieczne, aby przyczynić się do wzmocnienia bezpieczeństwa podaży energetycznej,
- pomoc przyznawana przez państwa członkowskie będzie ograniczona do produkcji węgla tam gdzie górnictwo jest częścią planu zachowania dostępu do zasobów,

- pomoc państwa na wspomaganie zachowania dostępu do zasobów węgla powinna być skierowana do tych jednostek produkcyjnych, które mogłyby działać na ekonomicznie zadowalających warunkach, a więc niekoniecznie muszą być rentowne,
- uznaje się pomoc na pokrycie kosztów początkowych inwestycji, dla jednostek rentownych lub bliskich rentowności, dla wdrożenia niezbędnych inwestycji technicznych dla zachowania konkurencyjnego potencjału produkcyjnego,
- jednostki produkcyjne muszą móc korzystać z pomocy dla złagodzenia społecznych i regionalnych konsekwencji ich zamykania,
- przedsiębiorstwa będą uprawnione do pomocy na pokrycie kosztów nadzwyczajnych, a w szczególności odziedziczonych zobowiązań,
- pomoc państwa dla sektora węglowego nie może wpływać na wybór dostawy energii pierwotnej przez producentów energii elektrycznej,
- ceny i ilości węgla muszą być swobodnie uzgadniane pomiędzy stronami zawierającymi kontrakty - ale w świetle przeważających warunków na rynku światowym, a więc będą w zasadzie równe cenom importowanego węgla o zbliżonych parametrach jakościowych,
- ilość dotowanego węgla ma pomóc zachować wyjątkową pozycję europejskiego górnictwa i technologii czystego spalania węgla, aby umożliwić ich transfer do głównych obszarów produkcji węgla poza UE,
- pozostaną czynne tylko te jednostki produkcyjne, które dokonały znacznego postępu w przeszłości by poprawić swą rentowność,
- państwa członkowskie do końca 2004 roku podadzą, wymienione z nazwy, zakłady produkcyjne wchodzące do planów utrzymania dostępu do zasobów węgla lub do planów zamykania potencjału wydobywczego,
- państwa członkowskie będą regularnie dostarczać Komisji UE zbiorcze raporty ukazujące wszystkie szczegóły bezpośredniej i pośredniej pomocy jaką zamierzają udzielić przemysłowi węglowemu.

Przyjęcie Rozporządzenia przez Radę Unii Europejskiej poprzedzone zostało szeroką dyskusją problemu pomocy państwa dla przemysłu węglowego. Projekt nazwany Propozycją Przepisu Rady [Proposal for a Council Regulation of State aid to the coal industry. COM (2001) 423 Final. 25.07.2001] opiniowany był przez: Komitet ds. Gospodarczych i Społecznych UE i Komitet Konsultacyjny powołany zgodnie z Traktatem ustanawiającym Europejską Wspólnotę Węgla i Stali. Dokumenty te opiniowane następnie były przez Parlament Europejski. Przyjęcie Rozporządzenia było też konsekwencją, wspomnianej już Zielonej Księgi dotyczącej europejskiej strategii zapewnienia bezpieczeństwa podaży energii, która wprost stwierdzała, że „w obliczu braku konkurencyjności należy podjąć trudne decyzje co do przyszłości europejskiego przemysłu węglowego” i dalej, że ze względu na bezpieczeństwo podaży „jedyną ścieżką, która pozostaje do rozeznania mogłoby okazać się – utrzymanie dostępu do pewnych rezerw”. W konsekwencji założono „utrzymanie minimalnego potencjału produkcji węgla przy zastosowaniu odpowiednich świadczeń socjalnych, co zapewniłoby utrzymanie sprzętu i zagwarantowałoby kontynuację działalności na dobrym poziomie wybranych kopalń, jednocześnie pozwalając na utrzymanie europejskiej technologii na wiodącej pozycji w zakresie urabiania i czystego spalania węgla”.

3. Rodzaje pomocy państwa uwzględnione w Rozporządzeniu

Rozporządzenie Rady precyzuje, że pomoc może być przeznaczona na pokrycie kosztów pozyskania węgla wykorzystywanego do produkcji energii elektrycznej, łącznej produkcji ciepła i elektryczności, produkcji koksu, opalania pieców hutniczych w przemyśle stalowym. Rozporządzenie Rady przewiduje następujące rodzaje pomocy:

- pomoc na redukcję działalności,
- pomoc na utrzymanie dostępu do zasobów
 - pomoc na wstępne inwestycje,
 - pomoc na bieżącą produkcję,
- pomoc na pokrycie nadzwyczajnych kosztów.

3.1. Pomoc na redukcję działalności

Pomoc na redukcję działalności może być przyznana dla jednostek produkcyjnych objętych planem likwidacji o ostatecznym terminie zakończenia działalności do końca 2007 roku. Zgłaszana wielkość pomocy podawana ma być na tonę ekwiwalentu węgla (w tonach paliwa umownego) i ma być przeznaczona na pokrycie różnicy pomiędzy kosztami produkcji a przewidywanym dochodem na rok produkcyjny. Pomoc faktycznie wypłacona będzie oparta na rocznej korekcie w oparciu o faktyczne koszty i dochód. Pomoc nie może spowodować, że ceny węgla producentów Wspólnoty będą niższe od cen węgla podobnej jakości pochodzącego z krajów trzecich.

Dla uzyskania zgody na udzielenie pomocy na redukcję działalności należy, jako minimum uwzględnić we wniosku:

- wskazanie jednostek produkcyjnych,
- rzeczywiste lub oszacowane koszty produkcji każdej jednostki produkcyjnej na rok produkcyjny; koszty te wyliczone będą zgodnie z unijnymi standardami,
- szacunkową produkcję węgla w ciągu roku produkcyjnego jednostek produkcyjnych tworzących przedmiot planu likwidacji,
- szacunkową kwotę pomocy na redukcję działalności na dany rok produkcyjny.

3.2. Pomoc na utrzymanie dostępu do zasobów

Pomoc na utrzymanie dostępu do zasobów przyznawana jest tylko wtedy jeżeli pomoc rzeczywiście przyczyni się do utrzymania dostępu do zasobów. Pomoc można otrzymać, albo na wstępne inwestycje, albo na bieżącą produkcję. Łączenie pomocy z obu tych tytułów nie będzie możliwe.

Pomoc na wstępne inwestycje przeznaczona jest dla jednostek produkcyjnych, które uzyskały poprzednio pomoc na podstawie Decyzji 3632/93 lub jej nie otrzymały, ale są w stanie wykazać (na podstawie opracowanych planów operacyjnych i planów finansowych), że osiągną pozycje konkurencyjne w stosunku do cen węgla z importu. Pomoc ta nie może przekroczyć 30% ogólnych kosztów odpowiedniego projektu inwestycyjnego. Pozostałe nakłady muszą pochodzić ze środków własnych.

Pomoc na bieżącą produkcję przeznaczona jest na pokrycie straty bieżącej produkcji, jeżeli jednostka objęta jest planem utrzymania dostępu do zasobów i w ramach limitów ilościowych rodzimego węgla produkowanego dla utrzymania tego dostępu. Pomoc będzie udzielana dla jednostek rokujących najlepsze perspektywy ekonomiczne.

Dla uzyskania zgody na udzielenie pomocy na utrzymanie dostępu do zasobów, jako minimum, należy we wniosku uwzględnić:

- obiektywne kryteria wyboru, które spełnić mają jednostki produkcyjne ażeby zostały włączone do tego planu,
- wskazanie jednostek produkcyjnych, lub grup jednostek produkcyjnych w tym samym przedsiębiorstwie górniczym, spełniającym takie kryteria wyboru,
- oszacowane lub rzeczywiste koszty produkcji dla każdej jednostki produkcyjnej na rok produkcyjny; koszty te wyliczone będą zgodnie z unijnymi standardami,
- plan operacyjny i plan finansowy dla każdej jednostki produkcyjnej, lub grupy jednostek produkcyjnych w tym samym górniczym przedsiębiorstwie, odzwierciedlające zasady budżetowe państw członkowskich,
- szacunkowy potencjał produkcyjny na dany rok produkcyjny jednostek, lub grup jednostek produkcyjnych w tym samym przedsiębiorstwie górniczym, tworzących plan utrzymania dostępu do zasobów węgla,
- szacowaną kwotę pomocy dla celów utrzymania dostępu do zasobów na każdy rok produkcyjny,
- odpowiedni udział własnych zasobów węgla oraz energii odnawialnej, w odniesieniu do wielkości krajowych pierwotnych źródeł energii, które przyczyniają się do celu bezpieczeństwa energetycznego w ramach harmonijnego (wszechstronnego) rozwoju, oraz ich spodziewany trend zwykły lub malejący.

3.3. Pomoc na pokrycie kosztów nadzwyczajnych

Pomoc na pokrycie kosztów nadzwyczajnych przyznawana jest na cele nie związane z bieżącą produkcją, a wynikające z procesu restrukturyzacji i racjonalizacji. Nazwane one są odziedziczonymi zobowiązaniami. Są to wyłącznie koszty:

- koszty wypłaconych zasiłków z funduszu świadczeń socjalnych co wynikało z przejścia na emeryturę i rentę pracowników, którzy nie osiągnęli jeszcze ustawowego wieku emerytalnego,
- inne wydatki nadzwyczajne na pracowników, którzy stracili swoją pracę w wyniku restrukturyzacji i racjonalizacji,
- wypłaty rent i emerytur, i innych zasiłków (wynikających z innych przepisów niż ustawa) pracownikom, którzy utracili swoją pracę w wyniku procesu restrukturyzacji i racjonalizacji oraz pracownikom uprawnionym do wypłat takich świadczeń przed procesem restrukturyzacji,
- koszty poniesione przez przedsiębiorstwa z tytułu przeprowadzonych przeszkoleń, które miały na celu pomoc w znalezieniu nowej pracy poza górnictwem,
- zapewnienie deputatu węglowego pracownikom, którzy stracili swoją pracę w wyniku restrukturyzacji i racjonalizacji oraz pracownikom uprawnionym do otrzymania takiego świadczenia przed procesem restrukturyzacji,

- pozostałe koszty wynikające z przepisów administracyjnych, prawnych lub podatkowych,
- koszty dodatkowych prac mających na celu zabezpieczenie podziemia kopalń, a które wynikają z likwidacji kopalń,
- koszty szkód górniczych pod warunkiem iż zostały spowodowane przez jednostki produkcyjne podlegające likwidacji z tytułu procesu restrukturyzacji,
- koszty związane z rekultywacją terenów pokopalnianych, a mianowicie:
 - koszty pozostałe wynikające z płatności na rzecz organizacji odpowiedzialnych za dostawę wody i za usuwanie wody odpadowej,
 - inne pozostałe koszty wynikające z dostaw wody i usuwania wody odpadowej;
- pozostałe koszty na pokrycie ubezpieczenia zdrowotnego byłych górników,
- pozostałe koszty deprecjacji, pod warunkiem że jest ona wynikiem likwidacji jednostek produkcyjnych (bez uwzględnienia jakiejkolwiek rewaloryzacji jak to miało miejsce od 1 stycznia 1994 roku i która przekraczała stopę inflacji),

a także koszty poniesione przez kilka przedsiębiorstw:

- wzrostu wysokości składek, poza ustawowym systemem, na pokrycie kosztów bezpieczeństwa socjalnego, w wyniku zmniejszenia się ilości płatników w następstwie restrukturyzacji,
- wydatków wynikających z restrukturyzacji, na dostawę wody i usuwanie zanieczyszczonych wód,
- wzrostu wysokości składek dla firm odpowiedzialnych za dostarczanie wody oraz usuwanie wód zanieczyszczonych, pod warunkiem że ten wzrost jest wynikiem redukcji produkcji węgla co wynika z procesu restrukturyzacji.

4. Warunki uzyskania zgody na pomoc państwa dla przemysłu węglowego

Tak jak w poprzedniej Decyzji (3632/93) również i obecne Rozporządzenie utrzymuje zasadę, że Komisja udziela zgody na przyznanie pomocy przedsiębiorstwom węglowym. Nakładają one szereg obowiązków na państwa członkowskie, bez spełnienia których uzyskanie zgody będzie niemożliwe. Już w preambule zapisano:

- „uprawnienia Komisji do zatwierdzenia pomocy muszą być wykonane na zasadzie dokładnej i pełnej wiedzy o środkach, jakie rządy planują podjąć. Dlatego państwa członkowskie powinny regularnie dostarczać Komisji zbiorcze raporty ukazujące wszystkie szczegóły bezpośredniej i pośredniej pomocy, jaką planują udzielić przemysłowi węglowemu, wyszczególniając powody stojące za taką pomocą i zakres proponowanej pomocy, jej zbieżność z planem zabezpieczenia zasobów węgla i, tam gdzie trzeba, przekazać plan redukcji działalności” i dalej „państwa członkowskie powinny mieć możliwość zgłoszenia do Komisji w nieprzekraczalnym terminie do czerwca 2004 roku konkretnych zakładów produkcyjnych (wymienionych z nazwy) tworzących część planów zamykania potencjału wydobywczego lub planów utrzymania dostępu do zasobów węgla”.

Obowiązki te dokładniej sprecyzowane są w rozdziale 3 Rozporządzenie Rady w artykule 9 nazwanym Notyfikacja. Zawarte tam są następujące zapisy:

- „państwa członkowskie, które udzielają pomocy przemysłowi węglowemu, dostarczą Komisji wszelkie potrzebne informacje, w odniesieniu do aktualnej sytuacji energetycznej,

- aby uzasadnić szacunkowy potencjał produkcyjny tworzący część planu dostępu do zasobów węgla, minimalny poziom produkcji potrzebny do zagwarantowania takiego dostępu”,
- „państwa członkowskie, które zamierzają udzielić pomocy na utrzymanie dostępu do zasobów przekażą Komisji, najpóźniej do 31 grudnia 2002 r., wstępny plan zachowania dostępu do zasobów węgla. Plan ten, jako minimum, dostarczy obiektywnych kryteriów wyboru takich jak rentowność ekonomiczna, które jednostki produkcyjne muszą spełniać w celu uzyskania pomocy na projekty inwestycyjne”,
 - „państwa członkowskie ... przekażą Komisji, najpóźniej do 31 października 2002 roku plan utrzymania dostępu do zasobów.
 - „państwa członkowskie, które zamierzają przyznać pomoc na redukcję działalności przedłożą Komisji, najpóźniej do dnia 31 października 2002 roku, plan likwidacji dla zainteresowanych jednostek produkcyjnych.

Obowiązki państwa, wynikające z Rozporządzenia, dotyczą także dostarczania informacji dotyczących: redukcji emisji gazów cieplarnianych, w szczególności wynikających z działań w ramach technologii czystego spalania, indywidualnego określenia nazwy jednostek produkcyjnych likwidowanych i utrzymujących dostęp do zasobów węgla, podania wysokości kwot i środków faktycznie wypłaconych w każdym roku produkcyjnym do 6 miesięcy po zakończeniu roku, wszelkich zmian w stosunku do przesłanych planów i wypłaconych środków finansowych, informacji koniecznych dla celów weryfikacji warunków i kryteriów, na podstawie których wnioskowano o zgodę na pomoc.

5. Przepisy regulujące funkcjonowanie zasad pomocy państwa

Rada podaje w Rozporządzeniu dodatkowe informacje dotyczące funkcjonowania zasad pomocy państwa dla przemysłu węglowego:

- Komisja dokonywać będzie oceny zgłaszanych planów,
- Komisja podejmować będzie decyzje na podstawie oceny zgodności planów z celami i kryteriami Rozporządzenia,
- Komisja będzie weryfikować zgłoszone środki,
- zatwierdzona kwota pomocy zostanie obliczona przy uwzględnieniu pomocy w jakiegokolwiek postaci z innych źródeł krajowych,
- otrzymana pomoc będzie wykazywana na rachunku strat i zysków jako osobna pozycja dochodu niezależnie od obrotu,
- fundusze będą tak zarządzane, aby nie było możliwości transferowania ich na inną działalność niż wyszczególniona w zatwierdzeniu pomocy.

Komisja przedstawi raport Parlamentowi, Radzie, Komitetowi ds. Społeczno-Ekonomicznych i Komitetowi ds. Regionów obejmujący doświadczenia i wszelkie napotkane problemy od momentu wejścia w życie Rozporządzenia. Dokonana też będzie ocena wyników restrukturyzacji przemysłu węglowego i jej skutków w odniesieniu do jednolitego rynku w świetle środków pomocowych państw członkowskich. Raport wykonany będzie do 31.12.2006r.

Komisja oceni faktyczny udział rodzimego węgla w długoterminowym bezpieczeństwie energetycznym Unii Europejskiej oraz przedstawi ocenę w jakim stopniu węgiel będzie potrzebny do tego celu.

Na podstawie raportu Komisja może zaproponować zmiany Rozporządzenia, ale ewentualne nowe zasady będą realizowane dopiero od 1.01.2008 roku.

Przygotowano także odpowiednie instrumenty wykonawcze dla realizacji Rozporządzenia, aby ustanowić „wspólne ramy dla przekazywania informacji, które umożliwią ich ocenę zgodnie z warunkami i kryteriami wytyczonymi dla celu przyznania pomocy”. W tym celu podjęto 17 października 2002 roku Decyzję Komisji [Decision No 2002/871/EC. Official Journal C (2002) 3783, 5.11.2002] ustanawiającą wspólne ramy przekazywania informacji potrzebnych do zastosowania Rozporządzenia. Zapisano w niej, że:

- decyzja ma zastosowanie do przekazywania przez państwa członkowskie planów zamykania i/lub planów dostępu do zasobów węgla i wszelkich zmian w tych planach,
- decyzja ma zastosowanie do notyfikowania o wszystkich środkach finansowych jakie państwa członkowskie zamierzają przedsięwziąć na korzyść przemysłu węglowego w każdym roku produkcyjnym,
- określono, że „jednostka produkcyjna” oznacza podziemne wyrobiska węglowe oraz związaną z nimi infrastrukturę, która jest w stanie produkować węgiel surowy niezależnie od wszystkich innych jednostek produkcyjnych,
- aby ocenić zgodność z warunkami i kryteriami sformułowanymi w Rozporządzeniu kraje członkowskie przekażą informację korzystając z formularzy:
 - A – Informacja o danych za rok 2001,
 - B1 – prognozy,
 - C1 – dane rzeczywiste,
 - D – informacje dotyczące inwestycji obejmujące nakłady, wielkość pomocy w latach.

Formularze A, B1 i C1 zawierają informacje ogólne, szczegółowe koszty produkcji (wg wzoru); ponadto formularze B1 i C1 uwzględniają dane dotyczące dostaw węgla, przychodów, zapasów, strat upoważniających do otrzymywania pomocy oraz proponowaną pomoc. Wszystkie dane muszą być przeliczone na tonę ekwiwalentu węglowego (1 tpu = 29,302 GJ/t).

6. Podsumowanie

Wprowadzając przepisy dotyczące pomocy państwa dla przemysłu węglowego Unia Europejska miała na celu dostosowanie kopalń do funkcjonowania w warunkach zewnętrznej konkurencji. Uznano także, że wcześniej lub później kopalnie nierentowne, to znaczy te kopalnie, w których koszt pozyskania węgla będzie wyższy niż koszt importu ekwiwalentnego jakościowo węgla, będą zamykane. Niemniej jednak proces likwidacji takich kopalń powinien być rozłożony w czasie aby nie wywołać skumulowanych negatywnych skutków społecznych i regionalnych. Przyznawana pomoc miała regulować te procesy.

Mimo, iż Unia uznała że choć międzynarodowy rynek węgla jest w zasadzie stabilny to kraje Wspólnoty powinny zapewnić sobie bezpieczeństwo energetyczne poprzez utrzymanie pewnej ilości nawet nierentownych kopalń. Kopalnie te zabezpieczyć mają dostęp do zasobów węgla w krajach Wspólnoty. Działania te będą jednak szczegółowo analizowane a pomoc monitorowana.

Wprowadzone Rozporządzenie Rady nr 1407/2002 z 23 lipca 2002 roku oraz związana z nim Decyzja Komisji nr 2002/871/KE z 17 października 2002 roku regulują zasady i warunki realizacji pomocy wraz z notyfikacją pomocy publicznej.

Rozporządzenie przewiduje, że pomoc państwa może być udzielana na restrukturyzację przemysłu węglowego uwzględniając jej aspekty społeczne i regionalne jak też potrzebę zachowania, jako środka bezpieczeństwa, minimalnej ilości własnej produkcji w celu zagwarantowania dostępu do zasobów.

Literatura

- [1] Protocol on energy issues of 24.04.1964. Official Journal No 69. 1964.
- [2] Decision No 3/65/ECSC. Official Journal No 31, 25.02.1965.
- [3] Decision No 3/71/ECSC. Official Journal L 3.5.01.1971.
- [4] Decision No 528/76/ECSC. Official Journal L 63, 11.03.1976.
- [5] Decision No 2064/86/ECSC. Official Journal L 177, 1.07.1986.
- [6] Decision No 3632/93/ECSC. Official Journal L 329, 30.12.1993.
- [7] Regulation (EC) No 659/1999.
- [8] Dok. COM (94) 659 Final. 11.01.1995.
- [9] Dok. IP/01/1080. 25.07.2001.
- [10] Dok. COM (2000) 769 Final. 29.11.2000.
- [11] Proposal for a Council Regulation of State aid to the coal industry. COM (2001) 423 Final. 25.07.2001.
- [12] Council Regulation (EC) No 1407/2002 of 23 July 2002 on State aid to the coal industry. Official Journal L 205. 2.08.2002.
- [13] Decision No 2002/871/EC. Official Journal C (2002) 3783, 5.11.2002.
- [14] Blaschke W., Ney R., Mokrzycki E. i inni: Formuły cenowe węgla kamiennego zmodyfikowane do wymogów sprawozdawczości Unii Europejskiej. Studia, Rozprawy, Monografie nr 57. Wyd. Instytut GSMiE PAN. Kraków, 1998.
- [15] Blaschke W., Grudziński Z.: Parytet importowy węgla w świetle doświadczeń cenotwórczości w Polsce i w Unii Europejskiej. Czasopismo Techniczne KTT nr 40-41. 1998.
- [16] Blaschke W.: Zarys problemu kontowania kosztów w przemyśle węglowym w świetle dyrektyw Unii Europejskiej. Mat. Szkoły Eksploatacji Podziemnej. 1999.
- [17] Blaschke W.: Krajowe formuły sprzedażne węgla kamiennego dostosowane do kontraktów na dostawę węgla produkowanego w Unii Europejskiej. Wiadomości Górnicze nr 9. 1999.
- [18] Blaschke W., Ozga-Blaschke U.: Funkcjonowanie kompleksu górnictwo-koksowniczo w świetle przystąpienia do Unii Europejskiej. Karbo nr 7. 2000.
- [19] Blaschke W.: Problem cen i kosztów węgla kamiennego w świetle wymogów sprawozdawczości Unii Europejskiej. Mat. X. Konferencji Aktualia i perspektywy gospodarki surowcami mineralnymi. Sympozja i Konferencje nr 47. Wyd. Instytutu GSMiE PAN. Kraków, 2000.
- [20] Blaschke W.: Dostosowanie formuł sprzedażnych węgla kamiennego energetycznego do wymogów sprawozdawczości Unii Europejskiej. XIV Konferencja z cyklu „Zagadnienia surowców energetycznych w gospodarce krajowej”. Zakopane, 2000. Sympozja i Konferencje nr 46. Wyd. Instytutu GSMiE PAN. Kraków, 2000.
- [21] Ozga-Blaschke U.: Ceny węgla koksowego w świetle przepisów pomocowych dla górnictwa Unii Europejskiej. XIV Konferencja z cyklu „Zagadnienia surowców energetycznych w gospodarce krajowej”. Zakopane, 2000. Sympozja i Konferencje nr 46. Wyd. Instytutu GSMiE PAN. Kraków, 2000.
- [22] Lorenz U.: Ceny węgla energetycznego w świetle przepisów pomocowych dla górnictwa Unii Europejskiej. XIV Konferencja z cyklu „Zagadnienia surowców energetycznych w gospodarce

- krajowej”. Zakopane, 2000. Sympozja i Konferencje nr 46. Wyd. Instytutu GSMiE PAN. Kraków, 2000.
- [23] Blaschke W.: Uwarunkowania i sposoby ustalania poziomu cen węgla kamiennego u progu wejścia Polski do Unii Europejskiej. Mat. IV seminarium Systemu Zbytu Węgla. Wyd. COIG. Ustroń 2001.
- [24] Blaschke W., Borkowski Z.: Górnictwo węgla kamiennego w Polsce w świetle nowej Regulacji Rady UE dotyczącej pomocy państwa dla przemysłu węglowego po wygaśnięciu traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Węgla i Stali. Mat. XVI Konf. „Zagadnienia surowców energetycznych w gospodarce krajowej”. Zakopane. Sympozja i Konferencje nr 57. Wydawn. Instytutu GSMiE PAN. Kraków, 2002.
- [25] Blaschke W.: Przepisy pomocowe dla górnictwa w Unii Europejskiej a reforma górnictwa węgla kamiennego w Polsce. Mat. Konf. „Górnictwo 2002”. SITG ZO Kraków. Wyd. Instytut GSMiE PAN. Kraków, 2002.
- [26] Blaschke W.: Problemy dostosowania polskiego górnictwa węgla kamiennego do zasad Regulacji Rady Unii Europejskiej. Mat. V Forum Górniczego „Problemy krajowej gospodarki paliwowo-energetycznej”. ZG SITG, ZG SNTliTPNiG, OZW SEP. Katowice, 2002.
- [27] Blaschke W.: Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej – szanse i zagrożenia dla kopalni „Bogdanka”. Mat. Konf. „XX lat wydobywania węgla kamiennego w Kopalni „Bogdanka”. Lubelski Węgiel. Nałęczów 2002.
- [28] Borkowski Z.: Regulacje Unii Europejskiej dotyczące pomocy państwa dla przedsiębiorstw górniczych. Biuletyn PARGWK S.A. nr 1. 1998.
- [29] Borkowski Z.: Główne cele polityki energetycznej Unii Europejskiej oraz pomoc dla sektora węglowego w krajach Unii. Biuletyn PARGWK S.A. nr 3. 2000.
- [30] Borkowski Z.: Węgiel w strategii energetycznej Unii Europejskiej. Biuletyn PARGWK S.A. nr 2. 2001.
- [31] Borkowski Z., Białas M.: Przemysł węglowy w Unii Europejskiej po wygaśnięciu Traktatu Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali. Biuletyn PARGWK S.A. nr 7-8. 2001.
- [32] Borkowski Z.: Pozycja węgla po wygaśnięciu Traktatu Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali. Biuletyn PARGWK S.A. nr 2. 2002.
- [33] Borkowski Z.: Pomoc państwa dla sektora górnictwa węglowego obecnie i po rozszerzeniu Unii Europejskiej. Biuletyn PARGWK S.A. nr 5. 2002.

State aid for coal industry in the european union after expiry of Treaty of theEuropean Coal and Steel Community

Abstract

The Treaty establishing the European Coal and Steel Community expired on 23 July 2002. Up till the expiry of the Treaty Commission Decisions establishing the provisions of the Community on State aid to coal industry were in force. Starting from 24 July 2002 State aid to coal industry is based on the provisions of the Council Regulation Nr 1407/2002 and on Commission Decision Nr 2003/87/EC of 17 October 2002. The herein-presented paper discusses main principles of granting the aid to production units of hard coal industry in the countries of the European Union.